

HLAVNÍ POZNATKY Z ANALÝZY

Lidské zdroje jsou hlavním faktorem rozvoje, životní úroveň každého území je ovlivňována jejich velikostí a kvalitou, které výrazně ovlivňují dlouhodobý vývoj konkurenceschopnosti ekonomiky. Změny v oblasti lidských zdrojů je vhodné sledovat v dlouhodobější perspektivě, protože zvláště změny ve velikosti a kvalitě pracovní síly jsou pozvolné, výraznější meziroční změny se projevují spíše u ukazatelů nezaměstnanosti. Proto je u grafů pokud možno uváděn časový interval let 1993 až 2009. V tabulkové příloze je uvedena časová řada vybraných ukazatelů za roky 2000 až 2009.

Velikost pracovní síly

Pracovní síla tvoří téměř polovinu obyvatelstva kraje Vysočina a z dlouhodobého pohledu, resp. proti roku 1993, došlo, obdobně jako v celé České republice, k jejímu nárůstu.

Míra zaměstnanosti v kraji mírně klesá, o něco rychlejší než na celorepublikové úrovni je pokles ekonomické aktivity. Pracovní síla se v budoucnu bude zmenšovat a stárnout, demografické vlivy její velikost v minulých letech zvyšovaly již jen v omezené míře.

Kraj získával zahraničním stěhováním, zahraniční migrace vrcholila v době největšího ekonomického růstu. Současně však mladí lidé z Vysočiny odcházejí a mnoho obyvatel kraje žije fakticky mimo jeho území.

Ekonomicky neaktivních přibývá, největší část z nich tvoří důchodci, index stárí ale na Vysočině rostl pomaleji než v celé České republice.

Příprava na budoucí povolání se prodlužuje především vlivem růstu počtu studentů vysokých škol. I nadále ubývá žáků učilišť.

Kvalita pracovní síly

Vzdělanost obyvatelstva kraje je prakticky na úrovni ČR jako celku a její úroveň se dále zvyšuje, i když pomaleji než v celé České republice. Celkově je Vysočina regionem s dominujícím středním vzděláním.

V kraji začaly působit dvě vysoké školy, na kterých v roce 2009 studovalo již přes 3 000 studentů, střední vzdělání v kraji poskytuje sedm desítek škol.

V oblasti celoživotního vzdělávání Vysočina mírně zaostává, podíl rekvalifikací je však v kraji vysoký.

Využití pracovní síly

Hrubý domácí produkt s nástupem krize na konci sledovaného období klesal na Vysočině výrazněji než v celé ČR.

Rozhodující význam pro hospodářství kraje má zpracovatelský průmysl, relativně významnou úlohu si zachovává již tradičně i primární sektor, nižší je význam služeb.

V první části sledovaného období nezaměstnanost v kraji rostla, po jejím poklesu v letech vrcholícího ekonomického růstu přišel zlom v roce 2008. Nezaměstnanost počala opět výrazně narůstat a začala postihovat i kvalifikovanější pracovní sílu. Dlouhodobě nejvyšší nezaměstnanost je v rámci kraje na Třebíčsku.

Pro zaměstnanost na Vysočině má největší význam zpracovatelský průmysl. Kraj se vyznačuje relativně vyšším podílem zaměstnanců a nižší podnikatelskou aktivitou.

Poměrně výrazně se na Vysočině u nezaměstnanosti projevuje sezónnost, patrně v důsledku významu zemědělství, lesnictví a stavebnictví pro zaměstnanost kraje.

Jistou konkurenční výhodou představuje pro kraj stále ještě nižší úroveň mezd.

Mezi cizinci pracujícími na Vysočině převládají kvalifikovaní manuální pracovníci, především ze Slovenska a Ukrajiny. Nástup krize dolehl především na cizince v zaměstnaneckém poměru.

Ke skupinám nejohroženějším nezaměstnaností patří i na Vysočině vyšší věkové skupiny obyvatel, absolventi a zdravotně postižení.